

صاحب امتیازی :

شهبندر زاده فلبلی

احمد حلمی

اداره و تحریر محلی :

جفال اوغلی خادده سنده دائره مخصوصه

مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتلیدر.

نسخه می هر پرده

۲۰ باره در .

۱۰ جمادی الاول ۳۲۸

شرائط اشتراك

ولایات عثمانیه ایچون

سنه لکی ۳۰

آلتی ایانی ۲۰ غروشدر

ممالك اجنبیه ایچون سنه لکی ۱۰

التی آیلنی ۶ فراققدر

اعلانات ایچون اداره مأموری محمد ذهنی بکه

مراجعت ایتلیدر

بولسز مکتوبلر قبول ایدانز

مایه افرنجی - ۱۹

۶ مایس ۳۲۶

راضی نتوانیم شد؛ و با صفا و صفوت قلب آرزو مندیم که وزرای عظام در تمام مجالس ظاهری و معنوی سر بایند باشند و ملت را هم نیکبخت و سرفراز فرمایند. دسایس بدخواهان وطن را سترون و خاک مقدس ایران را از پایدی دشمن پاک و بالوده نمایند؛ و نامهایون خویش را در پیشانی تاریخ دنیا بیادگار گذارند.

علی اصفهانی

برقصه لایق قوعات

کردیم مسئله‌ای و شکل حاضری — شمالی آرنوادانی احوالی — اناتولی ولایات شرقی سهندی کی اراضی مسئله‌ای — بن احوال و اصلاحاتی — مجلس مبولان و اعیان مذاکراتی .

کچن هفتک عثمانلیق و اسلام اعتباری ابله الک بیوک حادثه‌سی ینه کردیم مسئله‌سی اولی اوزره جریان ایشدر . حادثه‌ک عثمانلیق اعتباری ابله اولان رابطه قویه و صحیحیه‌سی محتاج تفصیل دکادر . عثمانلیق بحر سفید حوضه‌سی اطرافنده تأسیس ابتدکاری حکومت معظله‌ک ، بحر سفید اچینده براسنادکاه متنبی اولسی لزومه قائل وقانع اولدرلندن طولای بوندن اوج عصره یقین زمان اول یکری بنی سته متنبی حرب ایددرک ، نیجه قیمتی جانلر و نیجه سامانلر صرف ابله‌ک بوجز برده و تکیلیر لندن فتح و استیلایه موفقی اولدرلدر . اوزماندن ايام اخیریه قدر محافظه‌سی اچون اختیار ابتدکاری کافت و مصرف ایه ، ضبط و تسخیری اچون اختیار اولنان قداکارلرک بوزلرجه منلی فضله‌در . یومسائی قداکارلرده هم اثر اجداده تیبیت کبی بر خصات برکزیده ، هم اقبال استیبال وطنه عطف محافظه همت کبی بر غیرت بستندیده وار . هر چهته معقول و بشون عالم مدنیجه مصدق و مقبول برخصت و غیرت . مسئله‌ک اسنادیه تعلق ابدن شفته کنبه ، معلوم اولدنی اوزره دولت عثمانیه عین زمانه امانات کبری بییه‌ری بی‌ده حامل اولدرق حائز خلافت مقدسه اسلامیه بولندنی اچون بشون عالم انسانیک بر رابطه مزوره منوبه ابله مربوط بولندنی بر دولت جلیله‌در . او حیثیه دولت عثمانیه‌ک آلام واکداری ویاخود شادمانی و مساری عالم اسلامیه طبیعیه بر انعکاس حاصل ابله مقرردر . علی‌الخصوص که عالم عثمانی استحصال ابله‌کی مفروضیت مشروعه ابله نیجه زمانه بازده استبداد قائلان اسانات جلیله اسلامیه احیا و تقیله اورویا بهر مدینت اولان شبراه مساعی مبارک کی اعاده و اعلا طریقنی اختیار ایلدش اولدنی شو صروده بودرلو کشمکشلره معروض قالمی البته خوش کورله سن . آتدن بشقه کردیم مجلس ملیتسک اجتماع اخیرنده کردیم خرسنیا ن مبولنری برغیظ تعصب ابله مبولنن اسلامیه حقارت جرات ایلدکارندن شو طور حرکت مسئله‌ک طبیعی اولدرق بام بشقه واورویا دول متدنتسکده قطعاً قبول اتمیه‌کی بر شکل و ماهیت و بر شددر . مع مافیه مشهور سوز اولدنی اوزره حقارت رد و اعاده اولور . افراد ملت عثمانیه شو طور و حرکت قارشی کمال عصیت ابله قیام اغتش و هر طرفده عقد و انقض و حالا اولفته بولنن اولان متدینلر الله کریدی رومله و حتی انجاب ایدرسه مرفولرک استنادکاهلرینه هر زمان حدلرخی بیلدیرمک اچون حاضر و مهیا بولندقلری ابراز و اعلان ابلدشار و حالده ابلمکه بولنلدردر . معلوم اولدنی اوزره دور حاضر مشروطیتده ملت ابله حکومت آیری غیری شیلر اولدینندن عین زمانه حکومت

بامنتلق است که هیچ عذرو بهانه را کوش نکند و جمله را به بیوقوفی و تأبلی حمل نماید .

طبیعت و زمان از ما کار می‌خواهد : تمدن عصر حاضر بما وتلیفه و تکلیف نشان میدهد ؛ مجبور با طاعت و مأثور بموافقت هستیم ، هر که دیر بماند و دست بدست مالده با کمال فروتنی و ذلت از نیجه قهر روزگار تازیانه و بی کردنی می‌خورد .

یک جمله بسیار مؤثری بخاطر ام آمد نکتته‌نحو اهم گذشته . ابتدا از جنگ اخیر روس و عثمانی و انعقاد انجمن صاحب‌در (بران) هنگام امضای مقررات (برنس اسمارک) می‌بیند نمایندۀ عثمانی خیلی بریشان و دردم است ؛ او را بکناری کشیده آهسته بکوشش می‌گوید : [دلتکی شما بجا است و بدین قدر تألم و اضطراب حق دارید ، ایات های بزرگ از دستتان می‌رود ، هر که بجای شما باشند بدین مصیبت سخت محزون و مکرر میشود اما تقصیر با خودتان است ، نیک بدانید و آگاه باشید . جای که در مملکت غرب برای یکو جب زمین مردم بجان یکدیگر می‌اننددیکر این حرص مغرط و این مدینت مویب بخراب و بی آب ماندن مملکت شرق رخست و جواز نمیدهد . اگر فکر اعمار در مغز شما هم رادکنند مملکت هائی که باقی مانده برای شما کانیست] .

این کلمات باند او هام و خرافات نیست ؛ از دماغ کسی تراویده که در اواسط عصر نوزدهم سیاست تمام فرنگستان را بقبضه گرفت و ملوک‌الطوایف جرمن را بیک شاهنشاهی بزرگ متغلب کرد . روی این سخنان بسوی حکومت است خطاب بهائی است که انکام ملت را بدست دارد و نباید ساعتی آرام بگیرد و هم نمی‌تواند کوش خود را از بشیدن این آوازهائی مؤثر فرو بندد . خواه و ناخواه باید دعوت و اقامه را اجابت کرد و او امر تمدن را کردن نهاد .

نگارنده را از این بیانات با کسی قصد عرض و اهانت نیست و نسبت به در خزینۀ خاطر یک حس تعظیم و احترام فراوان می‌رورد . ولی اذدر حیرت با کمال افسوس و تأسف می‌رسد که جهت چیست در مدت دوماه باستانشی وزارت عدلیه باقی وزارت خانه‌ها هیچ تکلیفی بمجلس ملی نموده و تقاضای هیچ تخصیصی نکرده اند . باهمه بی ایزازی متصل آثار و اعلام کار کردن جناب شیرالدوله مشهود میشود . جراید خارجه و داخله اقدامات معزی‌الیه را منتشر نمائیند ، اما سایر وزارتخانه‌ها مانند اداره معطل خاموش و بی‌غوغندو مثل کسبیه از موجودی خوشنوداست ، ایداً پیشنهاد قانونی و لوازم اصلاح و ترتیب راجع مجلس و کزیدگان مات تقدم نمی‌کنند . بر حسب تقسیم اداری هر یک از ان بزرگواران اگر ارزوی غفلت و بامستند بمذری اندک مسامحه و اهال ورزد نزد خدا و خلق و حضور وظیفه و مملکت مسئول است . من بنده با آن دل‌کشی از محبت آن هیئت محترمه دارم با اتفاق جمیع وطنخواهان بی‌غرض هرگز بمسئولیت

شیطنت و حیلت محروم و مأیوس نمود . تمام این توقع ها و مطالبات حق را مات از هیئت وزارت دارد ، شما تبرکواران حسنک وزرای فرنگستانید و در عرض آن آشبارۀ های عالم سیاست واقع شده‌اید ؛ آنها به یندجه دستور العملهای عالی برای ترقی و تعالی ملت خود ترتیب میدهند و شما تاکنون یک مسلاک مستقیم و یک سیاست متین برای حکومت تعیین نفرموده‌اید چشم و همچشمی خوب چیزی است ؛ رقبۀ شما بیوسته مشغولند ، این درو آندر میدوند ، احجافات خود را می‌خواهند کسوت حق و انصاف بیوشانند ، حضره های طریق خلاص شمارا می‌خواهند کود ترکیبند . چه آسوده سه‌نشته اید ؛ بکجادل باخته‌اید ؛ پیروزی طهران و نیکو نساری فرزندان شیطان نباید موجب نشاط و مایه انبساط دائمی شود . اصل شادمانی و کمال خرسندی وقتی است که اقدامادر بار انکلیس و روس را عقم و بی اثر گذارید . با آنها و دیگران خانه خدائی و مالکیت خود را نشان بدهید .

این هیئت وزرا ، یاهر هیئتی که خائف خواهد شد ، و بجای آن خواهد نشست ، بهر قسمی که هست و بهر اعجاز و سحر که میتواند باید در محضر عللیان بگردار و گفتار ثابت و محقق نماید ، که مادشمن نادانی و جهام خرابی و بیجسائی را منکریم ؛ آزادی درهای تجارت و سوداگری را سخت حامی و طرفداریم ؛ تساوی حقوق مال و آسایش عمومی را ، بهر قیمتی که مال شود و بهر زحمتی که صورت کال باید ، نخستین وظیفه و اولین ماده فهرست حکومت خود میدانیم . تا این معانی را با قفل ظاهر نمایند سیاست ثابت‌نحو دهند داشت ؛ و هیچکس را از دلو ایس بیرون نگو دهند آورد . عزل و نصب معاون ها برای یکو زارت خانه سبب اصلاح و سند لیاقت نمی‌شود ؛ دیده های کور را چندانکه سرمه بکشید چیزی از نایبانی آنها نمی‌کاهد .

تنظیمات لشکری پایه ، و شالوده درست می‌خواهد . ما اگر نمیدانیم نباید منکر شویم . دیگران پس از عصر ها و قرن‌ها زحمت کشیده و تجربه‌ها اندوخته اند ؛ تنها چیزی که برای ما باقی مانده همانا زحمت تقلید است . باید همه آن وسایل پیشرفت پساهی را با اندکی تعدیل استنساخ کرده بیاموزیم و لااقل بقدر فراهم آوردن آسایش داخله لشکر دلاور داشته باشیم . اما لشکر ... نه راهزن و هیزم شکن . انهمه ناامنی سمت جنوب و سرقت مال التجاره و یغمای پست دولتی از نبودن سپاه و راهدار است . انهمه فریاد خلق از تعطیل تجارت و نبودن کاروان از فقدان ترتیب لشکری است . باید جواب مسکت داد و حرف مقنع زد . معذرت‌های مرسوم را مردم داخله شاید محض حفظ ظاهر بپذیرند ، ولی بیکا نکان نکته سنج هیچک ازین هر ج و مرجهارا بسماحت و بزرگواری اغماض نمی‌کنند ؛ و در وقوع هر قضیه یک کام جلوتر میتایند ؛ و حرفشان آنقدر درست و موافق

دخی ، ملک بو مظاہریت جلیہ سنی تمیل و ابراہ
ایدہرک کمال متانتہ حقوق مقدسہ عثمانیہ مک حافظہ سنہ
عزم و توسل ایلشدز . بحب صالح و مسالت اولان
دولت عثمانیہ حرکات مقتضیہ قضایہ تشبہن مقدم ،
برکرہ جزیرتی تودع ایلش اولان دولترہ مراجعتہ
استاتوقوک ، یعنی (ابقاء ماکان علی ماکان)
قاعدہ سنک محافظہ بی طلب ایلش و تشبہات سائرہ سنی
بوایدہ کی مراجعتہ واقع اولدجی جوابہ تلقی ایلشدز .
بو استاتوقو جزیرتک ، عساکر عثمانیہ تک اشکاک
ایلدیکی زمانکی ، یعنی بر طور غنارت ایلہ حاکمیت
عثمانیہ تختہ بولدی حایدر . کرید مجلس ملیسی
خرستیان اعضاسنک بشون تمہدات دولہ خلانہ
اولدق اخیراً یونان قرالی یورکی نامہ صداقت یعنی
ویرمک اجساداری اوزرینہ حکومت عثمانیہ دول حایہ تک
درسمادت سفراسنہ تبلیغ ایلدیکی برنوطہ سناستوقودن
آکلا دینی معنای صراحتہ یازمش - وکرید اوزرندہ کی
حقوق حاکمیت عثمانیہ ہیج بر قوتک اخلال ایتک
احتالی اولدینی متجددانه برلسان ایلہ درمیان ایشدر .
سفرای دول حایہ ، انکلتہ سفیریک ریاستی تحتہ
اجتاع ایلہ اجرای مذاکرات ایلشدز و حقوق عثمانیہ تک
مخوطیقہ اساساً قرار ویرمش اولشلہ برابر عثمانی
نوطہ سنہ اعطا ایلدیکی جوابی ، دولت متبوعہ لرندن
اجراسنہ لزوم کوردکری استیزان نتیجہ سنہ تلقی
ایشدر . بو جوابک بوکون ایچون ورودیہ انتظار
اولنور ایدی .

§

شمال آناودلانی احوالندہ لہ الحمد براز آثار صلاح
کوردکدر . معلوم اولدینی اوزرہ محمود شوکت پاشا
حضرتلری وقوعات علمہ غریب ایلہ احوالی بالذات
مشاہدہ و علمہ تدابیر مقتضیہ اتخاذ ایلشدز . آندن
یشنہ کریدہ مرزڈہ ظهور اولان حادثہ اخیرہ
طولانیسیلہ ہر طرفدہ عقد اولنان متباعدن فریتہ
تسویلات اولان آناود و وطنداشلر سہ دخی تافرانیل
چیکیلہرک کیتدکری یولک نہ قدر یا کلاش اولدینی کتدیلرینہ
ایضاح ایلش اولدیندن و حجت عثمانیہ و حقوق مقدسہ
وطن و ملت موضوع بحث اولنہ ، بو ملک الک بیادر
اثرادینی تشکیل ایدن آناود قرداشلر منک بی حس
قایہ قلمری شہبہ سز بولدیندن ؛ احوالہ بأی حال
برایک حصولی ذاتاً مأمول و منظر ایدی . استخبارات
موقوفہ نظراً شیمدی یا لکڑ حوالی جبالیدہ بعض
ساقلرک برابرندہ بولنان بعض غافلر قائلش ایسندہ
بولنکر دہ طول مدت مقاومتدہ دوام ایچہ جکری
محنتدر . حکومت ، حرکت اردوسنک دہ اضمام ہی
ایلہ شیمدی آناودلک پرزین ، یاقوہ ، دریجہ
کی حوالیسنہ اصلاحاتی تطبیق ایلہ اشتغالہ باشلاشدز .
تحریر نفوس و املاک اجرا قلنہ حق اصلاحاتک الک
اساسلرینی تشکیل ایدور . آناودلندہ معارفک
نفر و تمیمی بالخاصہ ملزم اولدیندن حوالی مختلفہ
متمدد مکتبلر آجادی تقرر ایلشدز .

§

انطاولنک ولایات شرقیہ سنہ کی اہالی آردہ سنہ
بعض کونہ سؤ تہمات اولدینی اشاعہ ایلش و حتی
بونک ایچون حوالی مذکورہ ارمنی مبعوثلرندن کبغام
اندینک باب عالیہ مراجعت دخی ایلدیکی ایشیلش
اولشلہ تحقیقات اجراسنہ لزوم کوردک . مسئلہ تک
اساسی بر آدمک بر ارمنی قتل ایلش اولسی کی
بروقہ عادیہ تشکیل ایلدیکندن جائز اہمیت دکلدز .

ملکتک بوکی سؤ تہمات ایلہ نشایح مضرہ سنہ
نقدر ضرر کوردیکی و بوضرورک طوغریدن طوغریہ
بلا تفریق جنس . و مذہب عموم ملنہ شامل اولدینک
آرتق کیمسہ جہ اکلاشامیہ جتی یری قائلش اولدیندن
بز ولایات شرقیہ اہالیسی آردہ سنہ بویلہ حادثات
مؤسفہ چقمسنہ میدان ویریلہ جکی ولایات مذکورہ
اہالیسنک حجت و حسن نیلرندن قویاً و بلکہ قطعاً
ایدہ ایلر . امور عادیہ دن اولان بر تمل مسئلہ سنک
اعظام ایلدی البت موافق دکلدز . بویلہ بر وقہ دن
طولانی ، اعظام ایلدیکر دکل ؛ علی العادہ بیان
شکایت ایلدی دہا موافق مصلحتدر . تنہم حکومت
مرقوم قائل ؛ دہا شکایت وقوع بولہ دن اول نتیجہ
باشلاشدکری بوزاناً وظیقہ ایدی . مع مانیہ بوعظام
کبیتی دخی سبیز دکل . دور استبدادہ ترک دار
ودیارہ مجبور اولان بر طاقم ارمنی وطنداشلر منک
اراضیسی ، کرک بیع و فراغ ایلہ ، کرک صور سائرہ
ایلہ اشخاص سائرہ یکچش والیوم آتارک یدندہ
بولنشدز . معلوم اولدینی اوزرہ اراضینک تصرفی ،
ہرحالہ بر سبب قانونیہ استناد ایتک اقتضا ایدر .
بومنازع فیہ اراضی شیمدیکری صاحباری یدندہ وجوہ
تصرفدن برینہ مستند بولنور ، آتار قانونہ استناداً
حقمز وارد و مشروعدر دیورلر . اردنیلر ایسہ بر
ادارہ طالعہ آنتندہ بز ترک دیارہ مجبور قالدینن ایچون
بواراضی چار و ناچار فراغ ایلدیکر ویا ایتدیردک
المزدن چیارمش ایدک ، شیمدی کلدک و ویریلان
پارہ کزی آلاک ، اراضیزوی ویرک ؛ چونکہ مانع
زائل اولنہ مجموع عودت ایدر ادعا سنہ بولنورلر .
کوردیلورک مسئلہ تک اساسی اکم غوغای تشکیل
بدور . طریق دخی اساساً بو اراضی ملہ سنہ
غالب چقیمق ایچون مسائل تالیبی یکدیگری علینہ
بالغلی صور و اشکالہ عرض ایکنن خال قالیورلر .
حق الانصاف دوشونیلورسہ بواراضی مسئلہ سنہ طرفینک
دخی حتی تمام اولننی ایجاب ایدر ؛ فقط اوزرندہ کی
اختلافی کمال عدالتہ آنجق حکومت حل و فصل
ایدہ بیلہ جکی ایچون ؛ بوایدہ حکومہ تک نتیجہ مقرراتہ
انتظاردن بشفہ پایلہ جتی بر نی یوقدر . حکومتہ
نصل حرکت ایدل و ن ؟ دینلجہ ، بز حکومتک
برندہ اولسوق بوسنلای پک بسط بر ضرورتندہ حل
ایدک جوابی ویریلہ بولور . صورت حل شویلدہر ؛
اناطولیدکی اراضینک وسعتی معلومدر . بو اراضی
واسعہ ایچون بزہ نفوس موجودہ تک ایکی اوچ منلی
بازور لازمدکری چالک سولر . ایشلورلدہ ہم کندیلری
مستفید ، ہم حکومتہ مستفید اولسولر . ہر طرفدن
عودت ایدن وطنداشلرک اراضی ایلہ اشغالی قدر
فائدولی بر نی اولماز . بونلرک ایچندہ اراضیلری
قانوناً اعادہ اولنہ بیلہ جک اولانلری بولنیلور ؛ بونلرہ
یا بشفہ اراضی تخصیص قلنوب حتی یدلرینہ براز
سرمایہ ویرلسون ، یاخود اراضینک صاحب اخیرینہ
تضمینات مناسبہ اعطا قلنہرق جلہ سنک خوشفلفہ
چالکسی تأمین قلنسون ؛ بواراضی مسئلہ سی ایچون
صرف ایدیلہ جک پارہ ، اختیار اولنہ ہیجی فردا کاترق
تشکیل ایدمش . ہرحالہ مسئلہ تک شو شکلی کمال
اہمیتلہ حکومتک پیش نظر دقتہ وضع ایلر .

§

کچن ہفتہ مجلس مبعوثانہ ین مبعوثلرندن سید
احمد الکسی افندی ، ین ہفتہ ویردیکی لایعہ تک
وقت وزمانیہ اوقو نامسندن طولانی بیان شکایت
ایلمش و لایعہ سی صالی کونی روزنامہ سنہ ادخال

قلنس ایدی . بازار ابرتسی کونی باب عالیہ سدراعظم
حق پاشا نژدندہ داخلہ ناظری طلعت ، مالہ ناظری
جاوید پک افتدیلرلہ ین مبعوثلرندن ععود ندیم ،
میرالای سید احمد بکلر ، سید احمد الکسی ، سید
عبدالقاد و محمود القحنی افتدیلر اجتاع ایدرک ین ولای
ہفتہ اجرای مذاکرات ایلشلردز . نتیجہ مذاکراتندہ
صدر اعظم پاشا قایتہ نامہ مجلس مبعوثانہ وقوہ
اجرائیہ تودع اولنان لایعہ و تقاریرک ین ولایتک
مبعوثانہ و اہالی تک رفاه و استراحتہ عائد و ممکن الاجرا
موادینک کافی اجرا ایدیلہ جکتہ دائر مبعوثان
مویالیہہ تأمینات قضیہ ویرمشدر . لایعہ مذکورہ
یکری مادہ دن عبارت اولوب باشلیجہ موادی ین
ساداتہ معاش اعطاسی ، بعض رسموک الفاسی ،
علمای علیہہ برر وظیفہ تودبی ، بعض معادنک
ایشیلدی و طرق و معابر انشاسی کی خصوصانندن
عبارتدر . صدر اعظم پاشانک بو وعدی اوزرینہ ین
مبعوثی احمد الکسی افندی ، صالی کونی لایعہ سنک
قرائت و مذاکرہ سنہ لزوم قالدیننی مجلس مبعوثانہ
بیان ایتمش و لایعہ کی کرویہ آئندز .

مجلس مبعوثان بوجہ تک مذاکراتہ دوام ایدور
و آردہ یردہ حق تألیف و سائرہ کی بعض قانونلردہ
چینارور . اعیان بوفتہ قانون اساسی ایلہ اشتغال
ایلدی . مجلس مبعوثان ، قانون اساسی تک اعیان قضائی ،
اعیانک ثلثانی اہالی طرفندن انتخاب اولننی طریق
اختیار ایلہ بعض آمیدیلات اجرا ایتمش ایدی . مجلس
اعیان بو تہمدیل رد ایلش و مذاکرات اعیانک
الک ہم صفحہ بی بالطبع بومسلہ تشکیل ایشدر .

مخبرہ علینہ

جوابنا الی اخینا الکیم سیدی الشیخ علی المانی
قدوسل جوابکم وزاد سرورنا زیداللہ امثالکم
یا اخینا و نقول عن صمیم القلب : فتمش اخوة
الاسلامیہ .

اعلان

سنوسیلر

عبدالحمید وسیدالممدی

عصر اخیر دہ عالم اسلامک حالت روحیہ سلبہ متفکرین
اسلامیہ سنک قافلہ سالاری اولان سید محمد السنوسی
حضرتلری و خایقہ لری سیدالمہدی تک ترجمہ حاللرینہ
و اتحاد اسلامیہ مانع اولان احوالک تشریحانہ دائر
بر اردور . ادارہ خانہ مزہدہ و باب عالی جادہ سنہ
دارالشفقہ کتبخانہ سنہ بش غرض فیائلہ
صاتیامقدہ و ادارہ خانہ مزہدہ طشریدہ عین قیمتہ ارسال
اولققدردز .

احمد ساقی { مدیر مسئول : احمد حلمی
پک مطبعہ سی

